

Nr 32.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om rätt att vid taxering till skatt åtnjuta avdrag för kostnad för anskaffande av för beredskapslagring av drivmedel för traktorer avsedd bränsletank.

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 278 av herr *Eskilsson* och II: 358 av fröken *Wetterström* har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt kostnad för anskaffande av för beredskapslagring av drivmedel för traktorer avsedd bränsletank skall betraktas som avdragsgill omkostnad.

Beträffande motiveringen för det i motionerna framställda yrkandet får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 278.

Det i motionerna berörda spørsmålet har behandlats i ett av riksskatte-nämnden den 3 december 1952 gjort uttalande i anledning av en framställning av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap. Riksnämnden hade begärt ett uttalande, huruvida vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet avdrag kunde påräknas för inköp av s. k. farmaggregat (ovanjordscistern för förvaring av motorbränsle). I ärendet upplyste riksnämnden, att av beredskapsskäl en avsevärd mängd drivmedel för traktorer måste finnas lagrad. För varje traktor, som jordbruket disponerade, borde under en avspärrning ständigt finnas lagrad en drivmedelsmängd, motsvarande ett och ett halvt års behov eller ungefär 4,5 kubikmeter. Denna lagring måste ske i för ändamålet anskaffade, på vederbörande gård eller maskinstation placerade tankanläggningar, s. k. farmaggregat. Aggregaten borde inköpas av jordbrukarna. Kostnaden härför uppginge till ungefär 200 kronor per kubikmeter lagringsutrymme. Det syntes ofrånkomligt, att staten i någon form understödde och befrämjade lagerhållningen. Därvid hade den tanken framförts, att beredskapslagringen skulle stimuleras, om jordbrukarna kunde påräkna att vid inkomsttaxering få avdrag för kostnaden för inköp icke blott av traktorbränslet utan även av den nödvändiga tankanläggningen. Anläggningen hade vid normalt underhåll en lång varaktighetstid.

I anledning av skrivelsen beslöt riksskattenämnden uttala, att skattskyldig vid taxering av inkomst av jordbruksfastighet enligt s. k. kontantprincip

icke ägde åtnjuta avdrag för kostnad för nyuppsättning av eller värdeminskning å s. k. farmaggregat samt att skattskyldig vid taxering av inkomst av jordbruksfastighet enligt bokföringsmässiga grunder ägde rätt att åtnjuta avdrag för sådan anskaffningskostnad allenast i form av årliga, efter aggregatets varaktighetstid avpassade värdeminskningssavdrag.

I skrivelse den 16 december 1952 har riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap efter samråd med lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, Sveriges lantbruksförbund och Hushållningssällskapens förbund hemställt om Kungl. Maj:ts bemyndigande att vidtaga vissa åtgärder för att åstadkomma en beredskapslagring av drivmedel för jordbrukstraktorer.

Till stöd för framställningen har riksnämnden bl. a. framhållit, att antalet jordbrukstraktorer under senare år ökat starkt och nu uppginge till ca 80 000. Förbrukningen av drivmedel för dessa kunde uppskattas till ca 230 000 kubikmeter per år och väntades stiga ytterligare. Det vore angeläget att åstadkomma en beredskapslagring av drivmedel för traktorer motsvarande ett och ett halvt års förbrukning. Denna lagring borde i första hand ske hos jordbrukarna själva. Inom jordbruket funnes f. n. omkring 22 000 drivmedels-cisterner med en genomsnittlig storlek av ca 3 kubikmeter.

Om en beredskapslagring hos enskilda jordbrukare skulle kunna åstadkommas, vore det nödvändigt att staten ekonomiskt stödde en sådan verksamhet. En lämplig form för sådant stöd vore att jordbrukare, som åtog sig att hålla visst beredskapslager, erhöle räntefritt statligt lån för anskaffning av cistern och lager.

Riksnämnden hade i samråd med Hushållningssällskapens förbund utarbetat närmare förslag till långivning för ovan nämnda ändamål. Enligt förslaget avsåges riksnämnden skola ingå avtal med hushållningssällskapen, som skulle verka för att enskilda jordbrukare och s. k. maskinhållare upplade beredskapslager av drivmedel för traktorer. Med anlitan av medel, som riksnämnden ställde till hushållningssällskapens förfogande, skulle sällskapen kunna i sin tur utlämna lån till enskilda jordbrukare och maskinhållare, som åtog sig att hålla visst beredskapslager av drivmedel.

Sedan statskontoret i yttrande över riksnämndens framställning funnit det framlagda förslaget i huvudsak icke giva anledning till särskilda invändningar, har inom handelsdepartementet upprättats en promemoria i ärendet. I promemorian uttalas, att riksnämndens framställning i så måtto avsåges skola bifallas, att lån för nu ifrågakvarande ändamål skulle, tills vidare inom ramen för ett totalbelopp av 10 miljoner kronor, kunna beviljas med anlitan av den rörliga kredit, som stode till riksnämndens förfogande för inköps- och lagringsverksamhet. Lånen till enskilda jordbrukare och maskinhållare avsåges i princip skola begränsas till att täcka den ungefärliga kostnaden för anskaffning av cistern. Lånebeloppet för en cistern, som möjliggjorde lagring av 4,5 kubikmeter drivmedel, skulle sålunda kunna bestämmas till i runt tal 1 000 kronor. Amorteringstiden komme vidare att minskas

från av riksnämnden föreslagna 10 till 5 år. Slutligen har särskild ersättning till hushållningssällskapen för långivningen icke ansetts böra utgå.

Då ifrågavarande lagringsåtgärder sålunda skulle komma att i anslags-hänseende och administrativt inordnas i den inköps- och lagringsverksamhet, som riksnämnden bedreve för andra liknande ändamål, har från handelsdepartementets sida ansetts lämpligt att lämna riksdagens statsutskott en redogörelse för ärendet. Promemorian har på grund härav överlämnats till 1953 års statsutskott. I utlåtande nr 10 har statsutskottet behandlat promemorian i samband med att utskottet tillstyrkt Kungl. Maj:ts i proposition nr 1 under tionde huvudtiteln, punkt 88, framlagda förslag att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap finge, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 740 miljoner kronor. Beträffande den i promemorian berörda frågan om långivning för anskaffning av cisterner för beredskapslagring av drivmedel för jordbrukstraktorer anför utskottet, att från utskottets sida icke föreläge någon erinran mot att här ifrågavarande kredit, på sätt föreslagits i promemorian, finge tagas i anspråk jämväl för detta ändamål. Statsutskottets utlåtande i denna del har godkänts av riksdagen.

I de föreliggande *motionerna* har bl. a. anförts, att efter det senaste världskriget inom jordbruket skett en hastig övergång från hästdrift till traktordrift. Eftersom traktordriften i huvudsak förutsatte tillgång till importerade drivmedel, innebure detta en betydande risk för jordbruksproduktionen vid ett eventuellt krigs- eller avspärrningstillstånd, såvida inte åtgärder vidtoges i förväg för att eliminera eller åtminstone minska denna risk. De centrala statliga lagringsmöjligheterna av viktiga förnödenheter för vår försörjning vore begränsade. Följaktligen måste statsmakterna stimulera de enskilda medborgarna att fullgöra den del av beredskapsåtgärderna som de själva av olika orsaker ej mäktade åstadkomma. De nuvarande möjligheterna för jordbrukare, som vore villiga att utföra en beredskapslagring av drivmedel till traktorerna, att erhålla kompensation för sin uppoffring vore ringa. För inköp av erforderliga lagringseisterner, bränsletankar och drivmedelsförråd krävdes emellertid betydande kapitalutlägg, och detta bleve så mycket mer kännbart som avdragsrätt f. n. ej föreläge för den kostnad, som inköpet av bränsletankarna medförde. Om en lättnad i beskattningshänseende genomfördes för jordbrukarnas inköp av dylika bränsletankar, skulle det säkerligen stimulera jordbrukarna att i större utsträckning än nu anskaffa tankar för beredskapslagring. Kostnaden borde kunna få betraktas som en i beskattningshänseende avdragsgill omkostnad.

Utskottet. I de föreliggande motionerna har yrkats, att vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet avdragsrätt måtte föreskrivas för kostnaden för anskaffande av bränsletank avsedd för beredskapslagring av drivmedel för traktorer.

Av den ovan lämnade redogörelsen framgår att riksskattenämnden på förfrågan av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap den 3 december 1952 gjort ett uttalande rörande rätten till avdrag i ifrågavarande hänseende enligt nu gällande bestämmelser. Riksskattenämnden har uttalat, att skattskyldig vid taxering av inkomst av jordbruksfastighet enligt den s. k. kontantprincipen icke äger åtnjuta avdrag för nyuppsättning av eller värdeminskning å bränsletank samt att skattskyldig, därest bokföringsmässiga grunder följes vid taxeringen, äger rätt att åtnjuta avdrag för sådan anskaffningskostnad allenast i form av årliga, efter bränsletankens varaktighetstid avpassade värdeminskningsskattavdrag.

Efter det riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap erhållit nyssnämnda uttalande av riksskattenämnden har riksnämnden hos Kungl. Maj:t hemställt om bemyndigande att vidtaga vissa åtgärder för att åstadkomma en beredskapslagring av drivmedel för jordbrukstraktorer. Riksnämnden har sålunda föreslagit, att hushållningssällskapen av medel som riksnämnden ställde till förfogande skulle lämna lån till sådana enskilda jordbrukare och maskinhållare som åtog sig att hålla visst beredskapslager av drivmedel. Lånen avsåges i princip skola täcka kostnaden för anskaffande av en bränsletank. I en inom handelsdepartementet i anledning härav upprättad, den 23 mars 1953 dagtecknad promemoria har uttalats, att riksnämndens framställning i så måtto borde kunna tillgodoses, att lån för nu ifrågavarande ändamål finge, tills vidare inom ramen för ett totalbelopp av 10 miljoner kronor, beviljas med anlåtande av den rörliga kredit, som stode till riksnämndens förfogande för inköps- och lagringsverksamhet. Statsutskottet, som erhållit del av promemorian, har i utlåtande nr 10, vari utskottet bl. a. tillstyrkt ett av Kungl. Maj:t framlagt förslag att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap under budgetåret 1953/54 finge disponera nyssnämnda rörliga kredit intill ett belopp av 740 miljoner kronor, yttrat, att från utskottets sida icke föreläge någon erinran mot att krediten toges i anspråk jämväl för det i promemorian omnämnda ändamålet. Utlåtandet har i denna del godkänts av riksdagen.

Att behov av stöd föreligger för de beredskapsåtgärder varom i motionerna är fråga synes sålunda jämväl vara statsmakternas uppfattning. Såsom lämplig form för meddelande av understöd har från statsmakternas sida valts tillskapandet av möjlighet för enskilda jordbrukare och maskinhållare att på vissa villkor erhålla räntefria lån av statsmedel för anskaffning av bränsletank avsedd för beredskapslagring av drivmedel för traktorer. Ett bifall till motionsyrkandet torde vidare vara stridande mot den av utskottet vid ett flertal tillfällen uttalade, av riksdagen godkända principiella uppfattningen att stöd åt sådan verksamhet som finnes böra understödjas bör meddelas i form av anslag och icke i form av skattelättnad. Utskottet avstyrker fördenskull de föreliggande motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att de likalydande motionerna I: 278 av herr Eskilsson
och II: 358 av fröken Wetterström om rätt att vid taxering
till skatt åtnjuta avdrag för kostnad för anskaffande av
för beredskapslagring av drivmedel för traktorer avsedd
bränsletank icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 16 april 1953.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Franzon, Spetz, Velande, Falk, Ramberg, Niklasson, Söderquist och Patrick Nilsson; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Sundström, Hagberg i Malmö, Sjölin, Olofsson, Brandt, Kollberg, Strandh, Kärrlander och Jansson i Aspeboda.